

DERINIMO PAŽYMA

Dėl 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.2-LVPA-V-111 priemonės „Katilų keitimas namų ūkiuose“ pasiūlymų dėl projektų atrankos kriterijų

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, atsižvelgta iš dalies arba atsižvelgta
Viešosios įstaigos Lietuvos verslo paramos agentūros 2017 m. liepos 11 d. el. laiškas		
1.	Nesuprantama kodėl prioritetas yra skiriamas tik šilumos siurbliams, nes mažesne oro tarša pasižymi ne tik šilumos siurbliai, bet, pvz., ir saulės kolektoriai. Be to, šilumos siurbliai maždaug 25 proc. energijos pagamina iš elektros, kuri greičiausiai nėra pagaminta iš atsinaujinančių šaltinių. Ar, kai bus įsigijami šilumos siurbliai, nereikės tinkamoms finansuoti išlaidoms taikyti pro rata principo, nes maždaug 25 proc. visos pagamintos energijos pagaminama iš elektros energijos, kuri neaišku ar yra pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių..	Paaiškinimas. Vertinant atitikimą kriterijaus „4. Fizinio asmens įgyvendinamo projekto metu diegiamos mažesne aplinkos oro tarša pasižyminčios technologijos“ reikalavimams, atsižvelgiama į technologijas, kurios yra pakankamos visiškai patenkinti būsto šildymo poreikius visais metų laikotarpiais. Saulės kolektoriai naudojami karšto vandens paruošimui arba daliniam būsto apšildymui, tai nėra pagrindinė būsto apšildymo technologija. Dėl antros klausimo dalies žr. 6 punkte esantį paaiškinimą.
Lietuvos biomasės energetikos asociacijos 2017 m. liepos 31 d. raštas Nr. 07-31/03		
2.	Asociacija LITBIOMA gavo ir išnagrinėjo LR energetikos ministerijos siūstą pasiūlymą dėl projekto atrankos kriterijų nustatymo ir keitimo. Prašome LR energetikos ministerijos paaiškinti kuo remiantis buvo įtrauktas 5 punkte esantis kriterijus: „balas bus skiriamas, jei neefektyvūs biokurą naudojantys katilai namų ūkiuose bus keičiami šilumos siurbliais; balas bus neskiriamas, jei neefektyvūs biokurą naudojantys katilai namų ūkiuose bus keičiami naujais biokurą naudojančiais katilais“.	Paaiškinimas. Paaiškiname, kad Jūsų paminėto kriterijaus nustatymo motyvai pateikti „Pasiūlymų dėl projektų atrankos kriterijų nustatymo ir keitimo“ formos eilutėje „Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas“. Jais vadovaujantis, vykdant finansavimą gausiančių fizinių asmenų atranką priemonėje, prioritetą numatoma teikti namų ūkiams, kuriuose bus diegiami šilumos siurbliai. Atkreipiame dėmesį, kad namų ūkiai, kuriuose bus diegiami kieto kuro katilai, nebus eliminuojami iš atrankos, tiesiog jiems bus suteikiamas mažesnis balas.
3.	Pabrėžiame, jog asociacijos LITBIOMA iniciatyva ši priemonė buvo skirta biokurą naudojančių katilų keitimui būtent efektyviau veikiančiais biokuro katilais, kas sumažintų šiltnamio dujų išmetimą. Balų skyrimas, jei neefektyvūs biokurą naudojantys katilai namų ūkiuose keičiami šilumos siurbliais, yra netikslingas ir nesutampa su klimato kaitos mažinimo tikslais. Šilumos siurbliai naudoja elektros energiją, kurios gavimui didžiąja dalimi naudojamas iškastinis kuras (80%).	Paaiškinimas. Paaiškiname, kad pagal priemonę bus finansuojamas neefektyviai biomasę naudojančių individualių katilų keitimas į efektyvesnes technologijas, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją (AIE) šilumos gamybai, namų ūkiuose, kurie nėra prijungti prie centralizuotai tiekiamos šilumos sistemos. Mūsų nuomone, sąvoka „efektyvesnės technologijos“ apima ne tik aukštesnį naudingo veikimo koeficientą

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, atsižvelgta iš dalies arba atsižvelgta
	Seniau Energetikos ministerijos išleistos priemonės buvo skiriamos kitiems atsinaujinantiems ištekliams remti su tikslu, jog būtent ši priemonė „Katilų keitimas namų ūkiuose“ remia biokuro naudojimą Lietuvoje. Prašome informuoti, kuo remiantis į atrankos kriterijus įtrauktos ir kitos technologijos.	turinčius biokuro katilus, bet ir kitą modernią šildymo sistemų įrangą, pvz., šilumos siurblius.
4.	Taip pat prašome nurodyti kokių pagrindų trečiame punkte yra nurodoma, jog didžiausi balai yra skiriami didžiųjų Lietuvos miestų gyventojams. Pabrėžiame, jog daugiausiai kietąjį kurą naudojančių gyventojų yra būtent Lietuvos kaimuose ir vienkiemiuose.	Paaiškinimas. Paaiškiname, kad didesnio balo skyrimo didžiųjų Lietuvos miestų gyventojams motyvai nurodyti „Pasiūlymų dėl projektų atrankos kriterijų nustatymo ir keitimo“ formos eilutėje „Projektų atrankos kriterijaus pasirinkimo pagrindimas“. Siekiant maksimaliai sumažinti neigiamą poveikį aplinkai, labiau skatinamas šildymo sistemų atnaujinamas teritorijose, kuriose pasireiškia didžiausias užterštumas žmogaus sveikatai kenksmingomis medžiagomis.
Lietuvos biomasės energetikos asociacijos 2017 m. rugpjūčio 8 d. raštas Nr. 08-08/01		
5.	Neefektyvių malkas naudojančių katilų, krosnių ir kitos senos naudotos įrangos keitimo modernia ir efektyvia šildymo technika tikslas – efektyviai naudoti kurą, gerinti vartotojų komforto sąlygas, mažinti oro taršą. Šių uždavinių vykdymas yra vienodai svarbus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, todėl asociacija LITBIOMA siūlo šioje priemonėje netaikyti namų ūkio registracijos vietos vertinimo ir neskirti balų pagal šį kriterijų, taip nesudarant galimybių neefektyvius katilus keisti tik miestuose. Asociacija pabrėžia, jog daugiausiai kietąjį kurą naudojančių gyventojų yra būtent Lietuvos provincijoje, todėl tokio kriterijaus nustatymas yra visiškai netikslus. Negana to, kiltų klausimas dėl tokio reikalavimo legalumo, kadangi būtų sudarytos nevienodos sąlygos skirtingose vietovėse esančių namų ūkių savininkams pasinaudoti šia priemone, ir, tikėtina, dalis jų galėtų ginti savo pažeistas teises teismuose.	Paaiškinimas. Prioritetas suteikiamas miestuose registruotiems namų ūkiams, kadangi šios teritorijos pasižymi didžiausia aplinkos oro tarša, todėl siekiant ją sumažinti, šioms vietovėms teikiamas prioritetas. Atkreipiame dėmesį, kad finansavimas bus skiriamas ir kitose nei miestų teritorijose registruotiems namų ūkiams, tiesiog jiems suteikiamas mažesnis balas.
6.	Priemonės atrankos kriterijuose jokių būdu neišskirti ir neįvardinti skirtingų šildymo technologijų, jų neprioretizuoti, o suteikti vienodas galimybes paramos gavėjams	Paaiškinimas. Kaip paminėta ankstesniuose šios pažymos punktuose, didesnis balas šilumos siurbliams suteikiamas atsižvelgiant į šios

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, atsižvelgta iš dalies arba atsižvelgta
	<p>pasirinkti norimą technologiją patiems. Asociacijos nuomone, tokio kriterijaus nustatymas suteikia nevienodas konkurencines sąlygas skirtingoms atsinaujinančių energijos išteklių technologijoms, taip diskriminuojant biokuro technologijų srityje veikiančius subjektus ir privilegijuojant ūkio subjektus, diegiančius šilumos siurblius, kurie pagal savo veikimo technologiją net neturėtų būti priskiriami atsinaujinantiems energijos ištekliams. Asociacija LITBIOMA pažymi, kad šiuo metu yra pakankamai modernių, automatizuotų aukščiausios kokybės ir griežčiausius aplinkosauginius reikalavimus pagal LSTEN303-5:2012 standartą atitinkančių biokuro (granulių) katilų, kurių diegimas yra ekonomiškai prasmingas ir pagrįstas gamtosauginiu požiūriu. Asociacijos LITBIOMA vertinimu, objektyvūs kriterijai vertinimo balų skyrimui turėtų būti investicijos dydis ir eksploataavimo sąnaudos santykiniam energijos kiekiui pagaminti, kadangi įtaka aplinkai yra ir taip reguliuojama aplinkosauginių reikalavimų.</p>	<p>technologijos draugiškesnį poveikį aplinkai, konkrečiau aplinkos oro taršai, lyginant su biokurą naudojančiais katilais. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme atsinaujinančių išteklių energija apibrėžiama kaip energija iš atsinaujinančių neišskastinių išteklių: vėjo, saulės energija, <u>aeroterminiai</u>, <u>geoterminiai</u>, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neišskastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija. Tad šilumos siurbliai yra priskiriami atsinaujinančių energijos išteklių technologijoms.</p>
Lietuvos energetikos instituto 2017 m. rugpjūčio 11 d. raštas Nr. D2-547-01		
7.	<p>Pagal šios programos priemonę 04.3.2-LVPA-V-111 „Katilų keitimas namų ūkiuose“ numatyta remti neefektyviai biomasę naudojančių individualių katilų keitimą į efektyvesnes technologijas, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją šilumos gamybai, namų ūkiuose, kurie nėra prijungti prie centralizuotai tiekiamos šilumos sistemos. Toliau šiame projekte pateikti atrankos kriterijai, pagal teikiamus balus, numato, kad priemonė bus orientuota penkių didžiųjų Lietuvos miestų vidutinės pajamas turinčių namų ūkių šildymo sistemų modernizavimui, keičiant kietojo kuro katilus šilumos siurbliais, kuriais realizuojama viena brangiausių ir ilgai neatsiperkanti technologija.</p> <p>Reikėtų pastebėti, kad šilumos siurbliai efektyviai veikia tik žemos temperatūros šildymo sistemose, kurios didžiąja dalimi yra įrengtos naujos statybos ar naujai statomuose individualiuose statiniuose. Neefektyvūs kietojo kuro katilai paprastai būna įrengti senos statybos statiniuose su šildymo sistemomis, numatytomis aukštai šilumnešio temperatūrai.</p>	<p>Paiškinimas.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad namų ūkiai planuojantys diegti naujus biokuro katilus, pakeisdami jais senuosius, nėra eliminuojami iš konkurso. Tiesiog jiems suteikimas mažesnis balas, namų ūkių, kurie diegsis šilumos siurblius, atžvilgiu. Rengiant priemonės finansavimo sąlygų aprašą bus įvertinta aplinkybė, jog keičiant biokuro katilus į šilumos siurblius reiks atnaujinti ir patalpų apšildymo būdą, pvz., iš radiatorinio į grindinį. Šių darbų išlaidos bus tinkamos finansuoti ES fondų lėšomis.</p>

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, atsižvelgta iš dalies arba atsižvelgta
	<p>Be to, reiktų atsižvelgti ir į tai, kad šilumos siurbliai naudoja elektros energiją, generuojamą jėgainėse, kurios gali būti kūrenamos iškastiniu kuru. Tokiu atveju, vykdant šią priemonę nebus galima pakeisti neefektyviausių šildymo įrenginių arba keičiant nebus pasiekti laukiami energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir taršos mažinimo rezultatai. Priemonė nenumato alternatyvių sprendimų, kaip neefektyvių katilų keitimas šiuolaikiniais efektyviais katilais bei esamų šildymo sistemų atnaujinimas. Tokia alternatyva bent jau suteiktų galimybę dalyvauti projektuose vietiniams kietojo kuro katilų gamintojams.</p>	
8.	<p>Europos Sąjungos fondų investicijos, kurias skiria ir efektyvų naudojimą koordinuoja Europos socialinis fondas paprastai siekia, kad projektai mažintų skurdą ir socialinę atskirtį, remtų regionų ekonominę vystymąsi, mažintų atskirų regionų aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius skirtumus. Tačiau ši programa atvirkščiai remia didžiųjų miestų vidutines pajamas generuojančius namų ūkius su jau pakankamai moderniomis šildymo sistemomis.</p>	<p>Paaiškinimas. Kriterijus „Skatinami mažas pajamas gaunantys namų ūkiai“ skirtas suteikti prioritetą namų ūkiams, gaunantiems <u>mažesnes</u> nei vidutinės pajamas namų ūkiams, todėl jo dėka kaip tik būtų remiami mažiausias pajamas gaunantys asmenys. Mažai tikėtina, kad pakankamai modernias ir efektyvias šildymo sistemas turintys namų ūkiai dalyvautų projekte dėl santykinai mažo šios priemonės finansavimo ES lėšomis intensyvumo. Planuojama, kad fiziniams asmenims prie projekto įgyvendinimo reiks prisidėti 70 proc. nuosavų lėšų indėliu.</p>
VĮ energetikos agentūros 2017 m. rugpjūčio 16 d. raštas Nr. SD-01-03-131		
9.	<p>2 projektų atrankos kriterijuje teikti nuorodą į Energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2017-2019 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetiko ministro įsakymu Nr. 1-181 „Dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2017-2019 metų veiksmų plano patvirtinimo“.</p>	<p>Neatsižvelgta. Šis kriterijus jau buvo patvirtintas Stebėsenos komitete, todėl į pastabas jam nebus atsižvelgiama. Atkreipiame dėmesį, kad Energijos vartojimo efektyvumo didinimo 2017-2019 metų veiksmų planas buvo patvirtintas jau po siūlymų dėl priemonės projektų atrankos kriterijų nustatymo pateikimo Vadovaujančiajai institucijai.</p>
10.	<p>4 projektų atrankos kriterijaus „Fizinio asmens įgyvendinamo projekto metu diegiamos mažesne aplinkos tarša pasižyminčios technologijos, kuris vertina ar fizinio asmens projekto įgyvendinimo metu būstui šildyti diegiamos aplinkos oro taršos atžvilgiu</p>	<p>Neatsižvelgta. Šiuo metu diskutuojamos galimybės parengti atskirą priemonę, kurios įgyvendinimo metu būtų finansuojama dalis šilumos punktų įrengimo būstuose išlaidų.</p>

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, atsižvelgta iš dalies arba atsižvelgta
	<p>patraukliausios technologijos numatyti galimybę ir prioritetą suteikti projektams, numatantiems fizinio asmens turimo būsto prijungimą prie efektyvios centralizuoto šilumos tiekimo sistemos, kurios apibrėžtis pateikta Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme – aprūpinimo šiluma sistema, kurioje esamam šilumos energijos poreikiui pagaminti naudojama ne mažiau kaip 50 procentų atsinaujinančių išteklių energijos, 50 procentų technologinio proceso metu nepanaudotos šilumos, 75 procentai bendruose šilumos ir elektros gamybos įrenginiuose pagamintos arba ne mažiau kaip 50 procentų bendro jų derinio. Tai atitiktų 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos nuostatas ir būtų remiamas neefektyviai biomasę naudojančių individualių katilų keitimas į efektyvesnes technologijas, naudojančias atsinaujinančių išteklių energiją (AIE) šilumos gamybai, kaip numatyta ir veiksmų programos 4.3.2. konkretaus uždavinio „Padidinti energijos vartojimo efektyvumą šilumos tiekimo srityje ir namų ūkiuose“ aprašyme – Kita opi Lietuvos programa – neefektyvus biomasės vartojimas šilumos gamybai prie centralizuotai tiekiamos šilumos sistemos neprijungtuose namų ūkiuose. Tokiuose namų ūkiuose yra sunaudojama beveik tris kartus daugiau biokuro negu centralizuotai tiekiamos energijos sektoriuje (kad būtų pagaminta 1MWh šilumos, CŠT sektoriuje sunaudojama apie 100 kg naftos ekvivalento biokuro, individualiai šilumą gaminančių apie 170-200 kg naftos ekvivalento biokuro).</p>	